

ЕТАПИ ПРИЙНЯТТЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Постановка проблеми у загальному вигляді. У період ринкової економіки суттєво зростає роль і місце інвестиційної діяльності в країні. Від інтенсивності й результативності інвестиційних процесів залежить успіх перетворень, насамперед у сферах економічного, політичного та соціального життя. Тому на сьогодні особливий інтерес викликають питання, пов'язані з інвестуванням, способами й методами його активізації, вивченням умов створення сприятливого інвестиційного клімату, залученням інвестицій та їхнім ефективним використанням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної проблеми показав, що автори, які займаються питаннями інвестування розглядають підходи до класифікації інвестицій при цьому питанням розробки моделі прийняття і реалізації інвестиційних рішень не приділено належної уваги, тому це питання залишається досить нагальним.

Так, О.М. Підхонний пропонує класифікувати інвестиції тільки за об'єктами вкладення інвестицій на реальні та фінансові – вкладення коштів у фінансові інструменти [4, с. 9].

Гриньова В.М. запропонувала класифікацію реальних інвестицій з точки зору фонду відшкодування та відновлення: - інвестиції відновлення, що здійснюються за рахунок коштів фонду відшкодування підприємства; - інвестиції розширення (чисті інвестиції), які здійснюються за рахунок частини національного доходу (НД) чи за рахунок фонду чистого нагромадження; валові інвестиції – як інвестиції відновлення, так й інвестиції розширення [1, с. 22].

Шевчук В.Я. та Рогожин П.С. пропонують класифікувати інвестиції за декількома ознаками, а саме: за об'єктами вкладень (реальні і фінансові); за характером участі в інвестуванні (прямі – безпосереднє вкладення коштів інвестором в об'єкт інвестування; непрямі – інвестування, опосередковане іншими особами (інвестиційними або фінансовими посередниками); за періодом інвестування (короткострокові – вкладення на період, не більше одного року; довгострокові – вкладення капіталу на період більше одного року); за формами власності інвесторів (приватні (акціонерні), державні, іноземні та спільні); за регіональною ознакою (інвестиції всередині країни (внутрішні) – у об'єкти, розміщені в межах даної країни; за кордоном – у об'єкти, розміщені за межами даної країни) [5, с. 6-7].

Аналогічної класифікації притримуються українські вчені Загородній А.Г. та Стадницький Ю.І. [2, с. 9]. Відмінність цієї класифікації від вищезгаданої полягає в тому, що за періодом інвестування автори поділяють інвестиції на короткострокові, середньотермінові, довготермінові та безтермінові.

В економічній енциклопедії окрім вищезазначених напрямів класифікації інвестицій виділяють ще інвестиції: автономні; альтернативні; бюджетні; іноземні; інтелектуальні; номінальні; портфельні; прямі іноземні; у виробничі активи; у невиробничі активи [3, с. 632-636].

Мета дослідження. Так як успішна реалізація інвестиційних вкладень безпосередньо залежить від послідовного дотримання кожного етапу розробки і прийняття відповідних рішень, тому мета статті полягає в побудові алгоритму, що сприятиме обґрунтованому прийняттю інвестиційних рішень та їх реалізації.

Вклад основного матеріалу дослідження. В умовах структурної перебудови економіки України виключно важливого значення набуває активізація інвестиційної діяльності. Результати фундаментальних досліджень українських та зарубіжних вчених однозначно свідчать про те, що процеси економічного росту обумовлюються обсягом і темпами зростання інвестицій, їх структурою та якісними характеристиками.

З метою обліку, аналізу та планування інвестиції класифікуються за різними ознаками. Для потенційних інвесторів класифікація інвестицій пов'язана з необхідністю розробки стратегії і тактики своєї поведінки в інвестиційному процесі. Класифікація визначає підходи до аналізу й методів оцінки інвестицій для прийняття попередніх інвестиційних рішень щодо їх реалізації, а також міру відповідальності за отримані результати. Єдиної точки зору до класифікації інвестицій в економічній літературі не має.

Проведений аналіз класифікацій інвестицій дозволяє запропонувати власну класифікацію, яка враховує всі аспекти інвестиційної діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація видів інвестицій

№ з/п	Ознака класифікації	Види інвестицій
1	2	3
1	За об'єктом вкладення	реальні (внутрішні і зовнішні) фінансові інтелектуальні
2	За характером участі в інвестуванні	прямі непрямі
3	За періодом інвестування	довгострокові середньострокові поточні
4	За формами власності інвестора	приватні державні (комунальні) іноземні
5	За регіональною ознакою	вітчизняні

	інвестицій	закордонні
6	За метою інвестування	інвестиції для придбання готового підприємства
		інвестиції в розширення виробництва
		інвестиції в створення нових підприємств
		інвестиції для задоволення вимог державних органів влади чи іншого замовника
7	За рівнем ризикованості	з мінімальним рівнем ризику
		з допустимим рівнем ризику
		з критичним рівнем ризику
		з катастрофічним рівнем ризику

Джерело: узагальнено на підставі [1, с. 22; 2, с. 9; 3, с.632-633; 4, с. 9; 5, с. 6-7]

Виходячи з наведеної класифікації, під «інвестиціями» пропонується розуміти вкладення коштів в матеріальні та нематеріальні активи, фінансові інструменти, розвиток наукових досліджень та розробок, у підготовку фахівців та твори мистецтва з метою збереження і збільшення капіталу в умовах нестабільного середовища.

Перевагами наведеної класифікації та визначення інвестицій є те, що вкладення пропонується розглядати як процес, що відбувається в умовах нестабільного середовища, яке спричиняє виникнення ризику. Така необхідність пояснюється тим, що при аналізі ефективності вкладення інвестицій через дію великої кількості випадкових факторів можна зробити тільки припущення про подальший розвиток об'єкту інвестування. При цьому рівень ризику багато в чому залежить від мети інвестування (рис. 1) [4, с. 27].

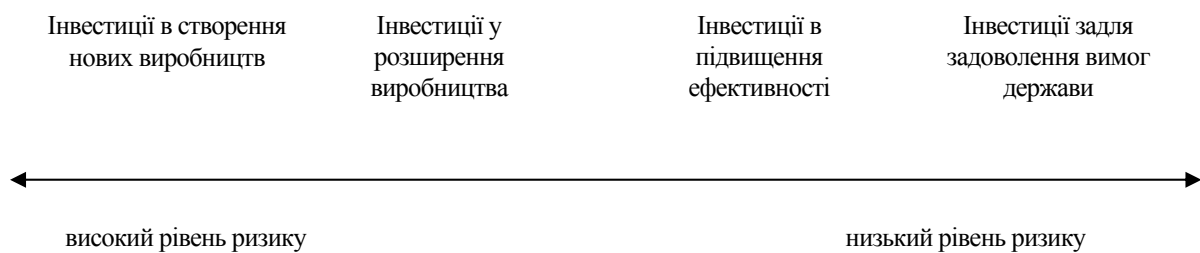

Рис. 1. Залежність рівня ризику від виду інвестицій

Динамічний характер інвестицій надає їм якості процесу, тобто мова йде вже про процес інвестування. Інвестиційний процес – це ряд повторюваних інвестиційних циклів (рис.2.).

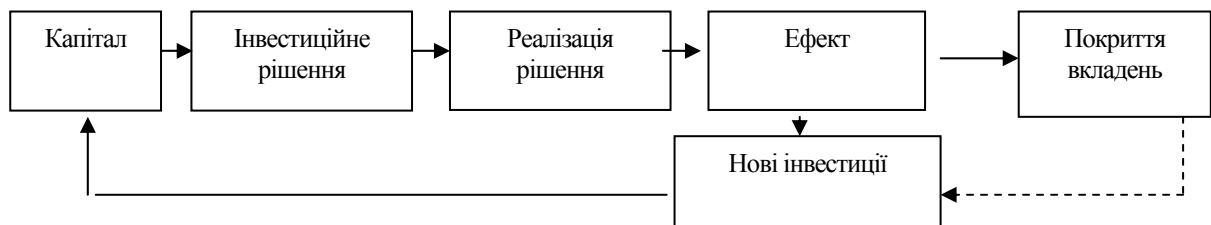

Рис. 2. Процес інвестування капіталу

Джерело: авторська розробка

Тобто, успішна реалізація вкладень безпосередньо залежить від послідовного дотримання кожного етапу розробки і прийняття інвестиційних рішень. Інвестиційне рішення – це різновид управлінського рішення, що стосується формування оптимального складу та структури активів підприємства, шляхом вибору найбільш прийнятних варіантів вкладення коштів.

В силу вищезазначеного пропонується наступний алгоритм прийняття і реалізації інвестиційних рішень (рис. 3). Ключовим етапом у прийнятті і реалізації інвестиційних рішень є достовірна оцінка середовища, в якому будуть здійснюватись інвестиції та визначення рівня прийнятності ризиків. Після такої оцінки можуть бути переглянуті цілі інвестування, варіанти вкладень. Також від достовірної оцінки напряму залежать результати реалізації кожного конкретного проекту.

Вважаємо, що інвестиційне рішення – це різновид управлінського рішення, що стосується формування оптимального складу та структури активів підприємства, шляхом вибору найбільш прийнятних варіантів вкладення коштів. Будь-яке рішення – це кінцевий продукт діяльності системи управління.

Ключовим етапом у прийнятті і реалізації інвестиційних рішень є достовірна оцінка середовища, в якому будуть здійснюватись інвестиції. Інвестиційне середовище характеризується поєднанням конкуренції в сфері інвестицій за найбільш вигідними напрямками вкладень.

Тобто, основними компонентами, що впливають на прийняття інвестиційних рішень є збір необхідного масиву інформації для оцінки інвестиційної привабливості, проведення такої оцінки на основі якої визначення рівня прийнятності ризиків (рис. 4).

Інвестиційну привабливість доцільно трактувати як характеристику об'єкту інвестування, що задовольняє інтереси конкретного інвестора. Тому, при оцінці інвестиційної привабливості виникає необхідність у врахуванні внутрішніх можливостей об'єкту інвестування та зовнішніх загроз, що обумовлює використання ієрархічної моделі. Тобто, успіх реалізації вкладень безпосередньо залежить від достовірної оцінки рівня інвестиційної привабливості на всіх рівнях ієрархії.

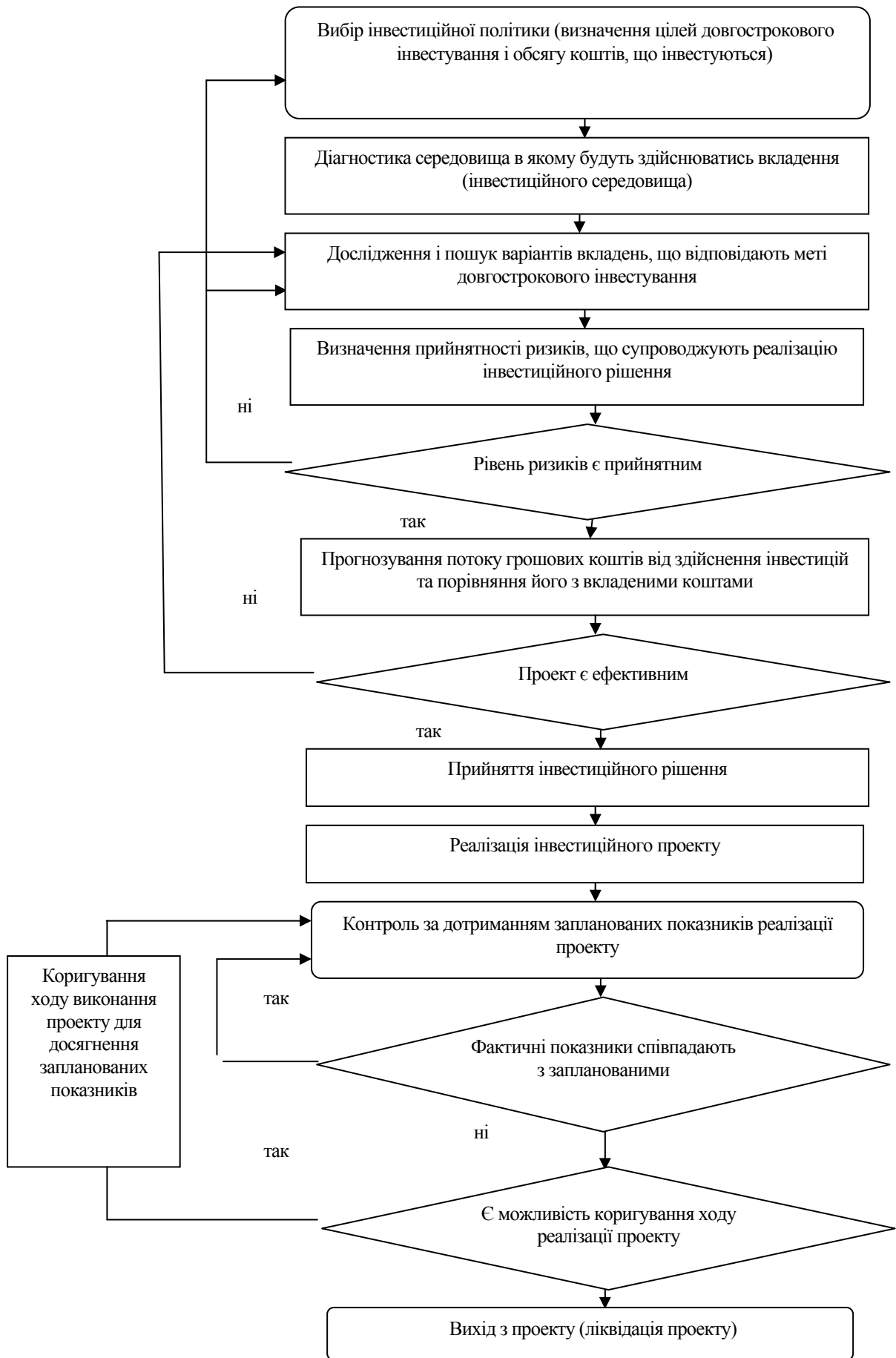

Рис. 3. Алгоритм прийняття і реалізації інвестиційних рішень

Джерело: авторська розробка

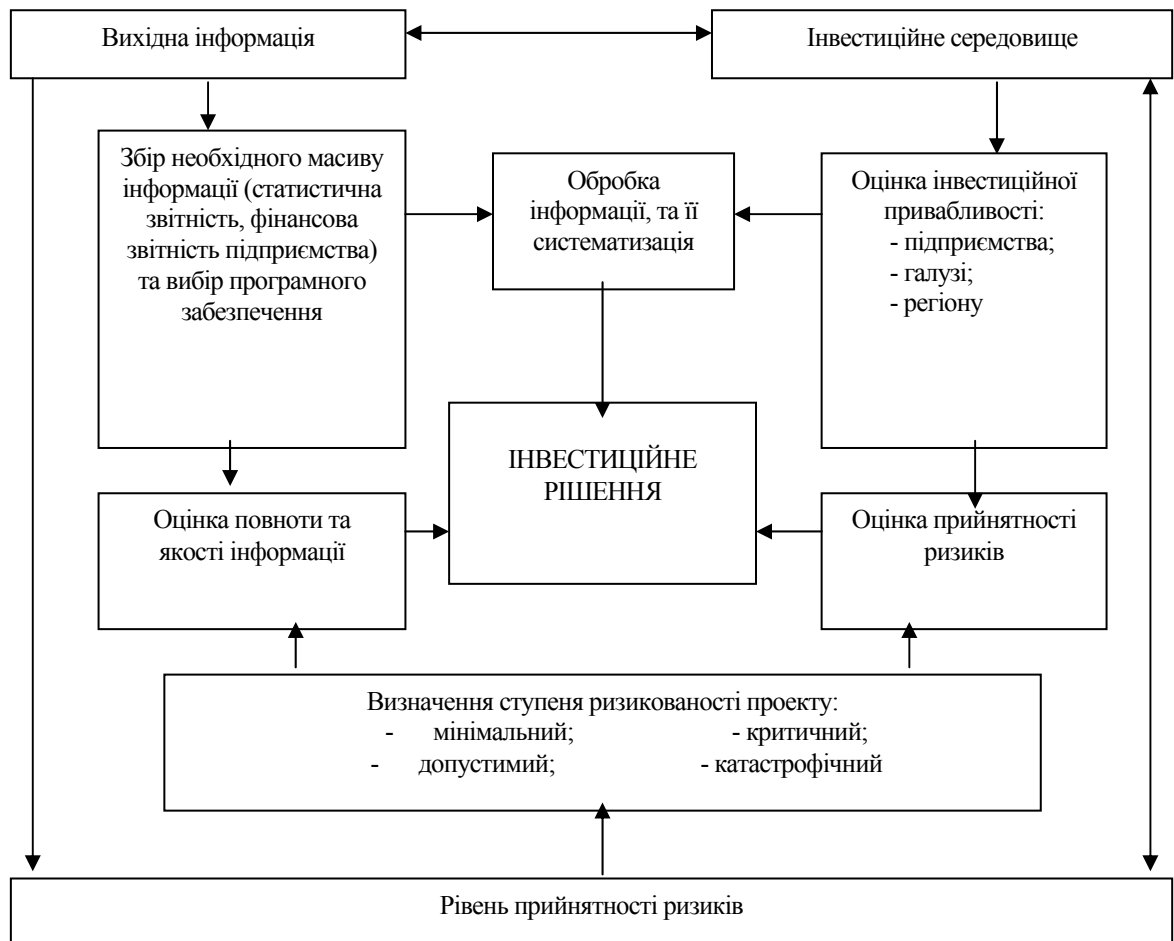

Рис. 4. Взаємодія основних компонент прийняття інвестиційних рішень

Джерело: авторська розробка

Тобто, прийняття інвестиційних рішень потребує врахування певних аспектів, до яких слід віднести: збір необхідного масиву інформації; оцінку інвестиційного середовища, визначення рівня прийнятності ризиків та прийняття інвестиційного рішення. Від повноти врахування всіх компонентів, що впливають на прийняття інвестиційних рішень, залежить ефективність реалізації інвестиційного проекту.

Висновки. Запропонований алгоритм прийняття і реалізації інвестиційних рішень відповідає положенням теорії інвестування. Його використання дозволить удосконалити і здійснити подальший розвиток методичного забезпечення інвестування суб'єктів господарювання, що створює можливість використовувати його за призначенням, тобто для досягнення поставленої мети – формування стратегій інвестиційної діяльності підприємства.

Література

1. Гринькової В.М. Інвестування: Навчальний посібник / під заг. ред. докт. екон. наук, професора В.М. Гринькової. – Х.: ВД «Інжек», 2003. – 320 с. (51)
2. Загородній А.Г. Менеджмент реальних інвестицій: Навчальний посібник / А.Г. Загородній, Ю.І. Стадницький – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000.– 209 с.
3. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Том 1 / ред. кол. С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін.– К.: Видавничий центр «Академія», 2000.– 864с. (40)
4. Підхромний О.М. Управління інвестиційними процесами на фінансових ринках: навчальний посібник / О.М. Підхромний – К.: Кондор, 2003.– 184 с. (94)
5. Шевчук В.Я., Рогожин П.С. Основи інвестиційної діяльності / В.Я. Шевчук, П.С. Рогожин – К.: Генеза, 1997.– 384 с. (130).